't Venster

Pestprotocol

Leerlingencontract: "Een veilige schooltijd op 't Venster"

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen op onze school. Daarom hou ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij/zij is zodat iedereen zichzelf kan zijn.
- Ik discrimineer niet.
- Ik scheld niet en doe niet mee aan het uitlachen van en roddelen over anderen.
- Ik blijf van de spullen van een ander af.
- Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter maar meld ik dat bij een volwassene.
- Ik bedreig niemand, ook niet via sociale media.
- Ik gebruik geen geweld en verniel geen spullen.
- Als iemand mij lastig valt vraag ik hem of haar daarmee te stoppen. Als dat niet helpt vraag ik een volwassene om hulp.

QUADRAAM

INHOUDSOPGAVE

1. Vooraf *3*

Verkort stappenplan om pesten te voorkomen en wat te doen bij pesten: *4*

Voorkomen van pesten: **4**

Wat te doen als er wordt gepest: **4**

2. Pesten *5*

Wat is pesten? **5**

Hoe wordt er gepest? **5**

De gepeste leerling **5**

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders) **5**

De pester **6**

De meelopers en andere leerlingen **6**

Wat is cyberpesten? **6**

Hoe wordt er online gepest? **6**

3. Uitgangspunten en richtlijnen *7*

Het aanpakken van pesten **7**

Uitgangspunten **7**

De vijfsporenaanpak **7**

De algemene verantwoordelijkheid van de school **7**

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt **7**

Het bieden van steun aan de pester **7**

Het betrekken van de middengroep bij het probleem **7**

Het bieden van steun aan de ouders **8**

Preventieve maatregelen bij pesten **8**

Preventieve maatregelen bij Cyberpeseten **8**

Contract m.b.t. pesten en oneigenlijk gebruik social media (zie ook in bijlage IV) **9**

4. Het stappenplan na een melding van pesten *10*

De taak van vakdocenten **10**

De mentor **10**

De ondersteuningscoördinator/ lid OOB/veiligheidscoördinator **10**

Uitsluiting van reguliere lestijd **10**

Schorsing **11**

Schoolverwijdering **11**

De rol van het OOB-team **11**

5. Het stappenplan bij cyberpesten ***12***

6. Bijlagen ***13***

Bijlage I - Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling ***13***

Feiten **13**

Aanpak **13**

Bijlage II - Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest ***14***

Confronteren **14**

Achterliggende oorzaken **14**

Het pestgedrag moet stoppen **14**

Bijlage III - Tips voor leerlingen ***15***

Bijlage IV - Leerlingencontract: "Een veilige schooltijd op 't Venster" ***16***

1. Vooraf

Dit is het pestprotocol van Vmbo ‘t Venster te Arnhem. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.
Veel van wat er in dit document staat, wordt al meerdere jaren toegepast op onze school. In die jaren hebben we opnieuw gemerkt, dat alles wat we willen doen voor onze leerlingen valt of staat bij de signalering en/of melding van pestgedrag. De signalering en melding blijven een aandachtspunt, zodat de leerling met zijn probleem niet alleen blijft staan.
Dit document is erop gericht om alle betrokkenen (medewerkers, ouders en leerlingen) op de hoogte te brengen, van alles wat de school wil doet om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Met dit protocol zal het pesten niet worden uitgebannen. Wel maken we met dit protocol duidelijk dat pesten niet wordt getolereerd en dat de school er alles aan zal doen om pestgedrag aan te pakken en te voorkomen.

Waar in dit protocol ‘hij’ staat wordt hij/zij bedoeld. Hetzelfde geldt voor ‘hem’: bedoeld is hem/haar.

Verkort stappenplan om pesten te voorkomen en wat te doen bij pesten:

Voorkomen van pesten:

- Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokkenen: medewerkers, leerlingen en ouders.
- Leerlingen en ouders weten dat pesten altijd wordt gemeld.
- Elke mentor bespreekt in het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het verschil tussen pesten en plagen wordt uitgelegd.
- In alle leerjaren wordt tijdens de mentoruren aandacht besteed aan omgangsvormen.
- Mentoren bespreken met de klas het leerlingencontract, zorgen ervoor dat het door iedere leerling ondertekend wordt (ook door instromers) en dat het in het leerlingendossier komt. Ook kunnen er nog extra afspraken per klas worden geformuleerd.
- Het pestprotocol wordt actief onder de aandacht gebracht via de website, de nieuwsbrief, op ouderavonden.

Wat te doen als er wordt gepest:

- Pesten wordt altijd gemeld; leerlingen bij docent en/of mentor, ouders bij de mentor of de ondersteuningscoördinator, docenten bij de veiligheidscoördinator. Melden betekent hulp vragen of hulp kunnen bieden.
- Praat eerst met de gepeste leerling en later apart met de pester (zie bijlage I en II)
- Regel een gesprek tussen de betrokken leerlingen en probeer tot goede afspraken te komen.
- De ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester worden op de hoogte gesteld.
- Bespreek eveneens het vervolgtraject als het pesten zich herhaalt.
- Praat, indien nodig, met de klas om de groepssfeer te herstellen en om te benadrukken welke verantwoording elke leerling in de klas heeft.
- Leg de gemaakte afspraken vast in Magister, zowel bij de pester als bij de gepeste leerling.
- Schakel bij herhaling van het pestgedrag de veiligheidscoördinator in.

2. Pesten

• Wat is pesten?
• Hoe wordt er gepest?
• De gepeste leerling
• De pester
• De meelopers en de andere leerlingen
• Het aanpakken van pesten

Wat is pesten?

Er is een duidelijk verschil tussen plagen en pesten. Bij plagen kun je elkaar aan. De ene keer word je geplaagd en een andere keer plaag jij. Het is niet kwaad bedoeld, maar meer als geintje. Je kunt er zelf om lachen. Bij pesten ben je niet gelijk aan elkaar. We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd. Volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.
Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.
Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Hoe wordt er gepest?

- Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken en het schrijven van gemene briefjes, mailtjes, sms-jes etc.
- Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjorren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken.
- Achtervolgen: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten.
- Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes en bij groepsopdrachten.
- Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas en/of schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen.
- Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pester te doen.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te kiezen, dus in onveilige situaties. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat je niet mag klikken

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Niet meer naar school willen
- Thuis niet meer over school vertellen

- Nooit meer andere jongeren mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet buiten willen spelen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie.
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.
De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon, smartphone of andere devices. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er online gespest?

- Via de sociale media (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen).
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van pestmail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden.
- webcam-seks: ontvangen beelden kunnen worden opgeslagen en later misbruikt worden.
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestmail.

3. Uitgangspunten en richtlijnen

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.
Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen bij medewerkers van de school en hierom kunnen vragen. Medewerkers van de school dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar de leerlingen. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Het pestprotocol is de verklaring van de school waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:
1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waar binnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het pestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve mentor-/lesactiviteiten.

De vijfsporenaanpak

Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- Alle geledingen binnen de school (directie, OOB-team, mentoren, docenten en OOP) hebben voldoende informatie over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goede uitvoering van het beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.
- Het aanbieden van hulp door het OOB-team.

Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
- Het aanbieden van hulp door het OOB-team.

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerd te voelen. Daar kan begeleiding of een training (onze school biedt o.a. de mogelijkheden tot het volgen van een sociale weerbaarheidstraining of een sociale vaardigheidstraining) aan bijdragen.

Preventieve maatregelen bij peseten

Elke mentor bespreekt ergens aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas en laat het leerlingencontract (bijlage IV) ondertekenen. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het pestprotocol.
Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

In alle leerjaren wordt in de mentorlessen aandacht besteed aan goede omgangsvormen en een prettige sfeer in de klas. De mentor kan ervoor kiezen om naast het leerlingencontract nog aanvullende afspraken met zijn mentorklas te formuleren.

Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als de gepeste.

Jaarlijks wordt er een project rond pesten en de gevolgen daarvan georganiseerd.

Preventieve maatregelen bij cyberpeseten

’t Venster heeft een mediacoach. Een mediacoach maakt scholieren bewust over de actieve rol die zij zelf spelen in het stoppen of voorkomen van cyberpesten.
Op ouderavonden staan voorlichting over cyberpesten en de risico’s van sociale media op de agenda
In bijlage II zijn tips voor leerlingen te vinden.
Mediawijsheid is een onderdeel van het curriculum.

Contract m.b.t. pesten en oneigenlijk gebruik social media (zie ook in bijlage IV)

Leerlingencontract: "Een veilige schooltijd op 't Venster"

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen op onze school. Daarom hou ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij/zij is zodat iedereen zichzelf kan zijn.
- Ik discrimineer niet.
- Ik scheld niet en doe niet mee aan het uitlachen van en roddelen over anderen.
- Ik blijf van de spullen van een ander af.
- Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter maar meld ik dat bij een volwassene.
- Ik bedreig niemand, ook niet via sociale media.
- Ik gebruik geen geweld en verniel geen spullen.
- Als iemand mij lastig valt vraag ik hem of haar daarmee te stoppen. Als dat niet helpt vraag ik een volwassene om hulp.

Ik hou mij aan de volgende regels die te maken hebben met het gebruik van sociale media zoals Facebook, WhatsApp, Instagram, Snapchat, etc.

- Wat in het echte leven niet mag, mag op het internet ook niet!
- Ik ga op een verantwoorde en respectvolle manier om met mijn vrijheid van meningsuiting.
- Ik bedreig en beledig anderen niet.
- Ik ben zelf verantwoordelijk voor wat ik schrijf of plaats op internet of sociale media. Ik kan hier dan ook op aangesproken worden.
- Ik maak geen foto's of filmpjes van leerlingen of medewerkers van onze school zonder hun toestemming.
- Ik plaats geen berichten, foto's en filmpjes op internet of sociale media die het imago van leerlingen en medewerkers van school en de school kunnen schaden.
- Ik stuur geen informatie van of over iemand anders door (bijvoorbeeld berichten, foto's, filmpjes, screenshots etc.).
- Ik ben op de hoogte van het feit dat de school het recht heeft op te treden wanneer er een overtreding is van de bovenstaande afspraken en/of in geval van een klacht over een uiting op sociale media die betrekking heeft op de school, de leerlingen of de medewerkers.

Arnhem, Datum:…….
Naam leerling: ……..
Klas: ……..
Handtekening:…….

4. Het stappenplan na een melding van pesten

- De taak van de vakdocenten
- De mentor
- De ondersteuningscoördinator/lid OOB/veiligheidscoördinator
- Schorsing
- Schoolverwijdering
- De rol van het OOB

Dit stappenplan dient als richtlijn bij geconstateerd pestgedrag.

De taak van vakdocenten

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor of de ondersteuningscoördinator/ lid OOB om hulp en overleg in gang te zetten.

De mentor

Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband voert de mentor een gesprek:

1. De mentor praat eerst met de gepeste en later met de pester apart. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage I en II. Vervolgens regelt de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
2. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
3. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
4. De mentor legt de gevolgde stappen en de gemaakte afspraken vast in Magister (bij de gepeste leerling en de pester).
5. Indien het probleem zich herhaalt, neem de mentor een gepaste strafmaatregel. Bij herhaling meldt de mentor het gedrag aan de veiligheidscoördinator.

De ondersteuningscoördinator/ lid OOB/veiligheidscoördinator

1. De ondersteuningscoördinator/lid OOB/veiligheidscoördinator neemt de rol van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten, het klassenverband overstijgt.
2. Hij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
    - confronteren (zie bijlage II)
    - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
    - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
4. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
5. Hij adviseert, indien nodig, zowel aan de pester als de gepeste, interne-/externe hulp
6. Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
7. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
8. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor en doet verslag in Magister.
9. Als genoemde maatregelen onvoldoende effect hebben dan wordt dit gemeld bij de afdelingsleider.

Uitsluiting van reguliere lestijd

Wanneer de maatregelen onvoldoende effect hebben, kan na overleg met de afdelingsleider, een uitsluiting van reguliere lestijd als maatregel worden ingezet.
Hierop zal te allen tijde een gesprek volgen tussen ouders/verzorgers, leerling, afdelingsleider en een lid van het OOB-team.

Schorsing

Wanneer alle eerdere maatregelen onvoldoende effect hebben, kan na overleg met de directeur een schorsing als maatregel worden ingezet.
Hierop zal te allen tijde een gesprek volgen tussen ouders/verzorgers, leerling, afdelingsleider en een lid van het OOB-team.

Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen in pestgedrag blijft vervallen, kan de directeur overgaan tot een definitieve schoolverwijdering.

De rol van het OOB-team

a. Zij ondersteunen waar nodig mentoren en afdelingsleiders tijdens de verschillende fasen in het proces.
b. Zij bieden (op vrijwillige basis) individuele begeleiding aan de pester en de gepeste.
c. Zij zijn behulpzaam bij de doorverwijzing naar een sova-/sowetraining.
d. Zij kunnen waar nodig een inbreng hebben bij de mentorlessen.
e. Zij bieden individuele ondersteuning aan bij specifieke hulpvragen.

5. Het stappenplan bij cyberpesten

1. Doe een melding bij de coördinator veiligheid. Mentor en coördinator veiligheid overleggen samen wie van beide het probleem oppakt (bijv: Speelt het probleem zich in de mentorgroep af, dan kan de afhandeling door de mentor de voorkeur krijgen).

2. Bewaar de berichten. Vraag de leerling de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren en te printen.

3. Blokkeren van de afzender. Leg de leerling zo nodig uit hoe hij de pestmail kan blokkeren.

4. Probeer de dader op te sporen. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Zorg dat er hierover contact wordt gelegd met systeembeheer, bijvoorbeeld via het MT.

5. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.

6. De veiligheidscoördinator doet melding en adviseert aangifte. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd of als er sprake is van bedreiging, kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. De veiligheidscoördinator zal los van een eventuele aangifte, altijd melding doen bij de wijkagent.

7. Extra ondersteuning. Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de ondersteuningscoördinator wanneer er verdere begeleiding nodig is.

8. Maatregelen tegen cyberpesten
De cyberpester valt ook onder het stappenplan zoals op blz.10 vermeld.

6. Bijlagen

Bijlage I - Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester? Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan.

Bijlage II - Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:
- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:
- Probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Gebruik de ik-vorm. Zeg: Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen hem en ik wil dat je daarmee ophoudt. **Zeg nooit: Je bent heel gemeen.** Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.
Maak duidelijk dat er een tekort aan empatisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Bied zo nodig hulp aan van de schoolmaatschappelijk werker (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Bijlage III - Tips voor leerlingen

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart e-mailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijsten of vriendenlijsten.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of pestmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan deze jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden. Plaats alleen neutrale foto's (geen sexy foto's) of beter nog; helemaal geen foto's waarop je gezicht herkenbaar is.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen
- en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder deze te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP- adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over pestmail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar je mentor of afdelingsleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar.

Bijlage IV - Leerlingencontract: "Een veilige schooltijd op 't Venster"

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen op onze school. Daarom hou ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij/zij is zodat iedereen zichzelf kan zijn.
- Ik discrimineer niet.
- Ik scheld niet en doe niet mee aan het uitlachen van en roddelen over anderen.
- Ik blijf van de spullen van een ander af.
- Als er ruzie is speel ik niet voor eigen rechter maar meld ik dat bij een volwassene.
- Ik bedreig niemand, ook niet via sociale media.
- Ik gebruik geen geweld en verniel geen spullen.
- Als iemand mij lastig valt vraag ik hem of haar daarmee te stoppen. Als dat niet helpt vraag ik een volwassene om hulp.

Ik hou mij aan de volgende regels die te maken hebben met het gebruik van sociale media zoals Facebook, WhatsApp, Instagram, Snapchat, etc.

- Wat in het echte leven niet mag, mag op het internet ook niet!
- Ik ga op een verantwoorde en respectvolle manier om met mijn vrijheid van meningsuiting.
- Ik bedreig en beledig anderen niet.
- Ik ben zelf verantwoordelijk voor wat ik schrijf of plaats op internet of sociale media. Ik kan hier dan ook op aangesproken worden.
- Ik maak geen foto's of filmpjes van leerlingen of medewerkers van onze school zonder hun toestemming.
- Ik plaats geen berichten, foto's en filmpjes op internet of sociale media die het imago van leerlingen en medewerkers van school en de school kunnen schaden.
- Ik stuur geen informatie van of over iemand anders door (bijvoorbeeld berichten, foto's, filmpjes, screenshots etc.).
- Ik ben op de hoogte van het feit dat de school het recht heeft op te treden wanneer er een overtreding is van de bovenstaande afspraken en/of in geval van een klacht over een uiting op sociale media die betrekking heeft op de school, de leerlingen of de medewerkers.

Arnhem, Datum:…….
Naam leerling: ……..
Klas: ……..
Handtekening:…….